

Изази уторком, четвртом, и суботом, предплата: на Краљевину СХС мјесечно Д 15; тромјесечно Д 40; на Италију мјесечно лира 8; поједини број 30 центинава. Огласи по ценику. Поједини број Д 1-50.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Постарина плаћена у готову. Издаје: Окружни Одбор Народне Радикалне Странке у Шибенику. Одговорни уредник: Шпиро Ђакић. Телефон број 60. Штампарија: Нова Штампарија — Шибеник.

Година II. ШИБЕНИК, сриједа 6. јуна 1923. Број 92.

Radikalna Stranka i njeni protivnici.

Nародна Скупштина претурила је важан по- до: овјеровљенје посланика. Узакон Краљ ју е отворио. Избрала је предсједниство, одборе, ада је изнијела свој програм и сад треба да арочне озбиљан и користан рад.

Опозиција која је до сада сметала знала је ашто. Њтјела је да поквари и да разврати. Сад ој је то оруђе испало из руку. Још се може ота- ти само са говорима о владиној декларацији. Али и то ће се претурити и то ће се свршити. Онда се и за опозицију настати другачије прилике. Ви- лјемо, дали ће смјети разврати законе предго- о чиновницима, invalidима, порезу, профес- оцима и т. д.

Опозиција је до сада мало рачунала и са љадицом. Мислила је, луд је, доћи ће у Београд, ложиће се с њоме и растјераће Скупштину. Али није Радић пуста колико би опозиција желела.

Радићу је добро и предобро, ондје гдје је. Он ће чекаати и дочекаће — своју судбину.

Сви они, који би хтјели Устав мјенјати на- лају се да ће им Радић помоћи. Чукају и на- лају се, да ће доћи њихово вријеме. Како нам се чини, мораће још дуго рјевати: Пусту, пузе, огове

Противници Народне Радикалне Странке из- нислили су и стали су трубити у јавност, да радикали хоће да мјенјалу Устав. »Забoga — питао је тај војга г. Пашић Радићево изасланке — што вам се не допада у Уставу? Што хоћете да се омијени? Напишите ми то!»

Ј само онај ко умиле изврвати смисао и коме је врана мозак попала, из горњих ријечи зогле радикалне странке може закључивати, да радикали хоће промјену Устава.

На велику жалост свих ревизионаста, као и длеветника, ни један радикалши посланик, као у- опште ниједан радикал, не мисли на измјену У- става. Радикална Странка хоће да гради законе, хоће да поправља што се је до сада искривило, а створи реда и рада. А онај ко хоће противно, напасаће је и правиче јој сметне на сваком кораку.

Да не вјеремо у њену снагу, у њену пособност, да пред нама није њена прошлост, можда би посумњали у њен успех. Али знамо из досадашњег рада и искуства, да кад је год ребало државна кола изврати из блата, радикали у их изврати — и сваки пут извукли. И данас се државна кола прилично заглабла. Треба до- ро повући да их се извуче. Радикална Странка покаже и овај пут да то умиле и да хоће. А њени противници живи били па видјели! Ко хоће да справно гледа и просудје, мораће признати, да самом себи, да су се за ово кратко вријеме, од како је Радикална Странка узела управу у своје руке, прилике промијениле у много чем — а боље. Један видан успех тога рада јест и ланашији пораст нашега динара. Ко се не сјећа унић тежких дана, када је данашњи министар финансија др. Стојадиновић, преузимајући своју дуж- ност нашао државну касу празну, а наш динар хоће да пада невјероватном брзином. Свак је сада говорио, да идемо путем Austrije. Али др. Стојадиновић и Радикална Странка знали су наћи начин да зауставе пад нашега динара, па да га помало дижу. Назад šest мјесеци, кад су ради- кали преузели изборну владу, динар је отишао у Zürich чак испод 3, а данас он се врти око 7.

Ово је успјех Радикалне Странке, ово је djelo ljudi, коју знају руковати државом и државним добром.

Радикална Странка има свој пот одређен. I она иде своме циљу полако — али сигурно, а svakог који је буде сметао на том путу знаће и умјети ће гурнути.

Писмо из Београда.

Београд, 3 јуна

У радикалском клубу претресано је чиновничко питање. Министар просвјете Трифуновић, иако је како је дошло до професорског покрета, па је иако доказао, да је било и других мотива, а не само материјалних, који су побудили професоре да донесу оставке. Говорећи о чиновничком закону рекао је, да не чиновнички закон најдале аа двије недеље доћи пред Скупштину и да не потпуно задовољити све заинтересоване Радикална странка схватајући исплавно положај чиновника у држави и анајући њихове материјалне прилике учиниће све, да чиновничко питање ријешити достојно.

Послије тога клуб је изабрао два члана, који ће проучити закон о устројству војске, а другу двојицу који ће проучити закон о ратној одшети.

Професорска скупштина, којој су присуствовали делегати из свих крајева наше отаџбине, донијела је одлуку, да професори не напуштају рад, него да и даље остану у школама и да чекају до 1 септембра. До тога рока влада би имала донијети дефинитивно ријешење чиновничког, дакле и њеног питања.

Поводом вјести неких београдских, а по њима загребачких и осталих, листова о наводним травицама у радикалном клубу, нарочито о неком „сукобу“ између старијих и млађих посланика, ваш се дописник информирао — те дознао — да те вјести не одговарају истини и да су лажне и тендециозне. У радикалном клубу влада потпуна једнодушност и компактност, те су према томе преурађене наде раних „бриговођа“ о неком разилажењу у радикалном клубу.

Иа муслиманских кругова се дознаје, да се Радић озбиљно бави мишљу, да на идущим изборима сруши Спаху, тако да би могао своју акцију пренијети и на Босну. По неким вјестима Радић намерава да дисквалификује Спаху пред његовим бирачима и да га тако онемогући. Чини се, да се је у том погледу Радић споразумио са неколицином Спахиних посланика.

Сви одбори почели су са интензивним радом. Финансијски одбор већ је почео да расправља закон о ванредним кредитима, док законодавни одбор претреса закон о чиновницима. Држи се да ће законодавни одбор довршити претрес ове недеље, а идуће да ће га поднијети Скупштини.

Неколико дана у Београду брваји један од вођа словенских напредњака Жупанчић. Он се састао са Љубом Јовановићем и Лаом

Марковићем. Преговарали су о фузији словенских напредњака са радикалима — Др Равникар, који долази у Скупштину на мјесто дем. посланика Рајанера, чим буде готов закон о чиновницима, имао би ступити у радикалски клуб. Такође и њихово гласило „Словенски Народ“ један од најбољих наших листова, постао би гласило Радикалне Странке аа Словенију.

Уопште у последње вријеме опажају се велике симпатије у свим крајевима наше државе аа Радикалну Странку.

Њ Величанство Краљ и Краљица пошли су синоћ посебним паробродом у Прахово, а одатле возом у Зајечар, гдје су данас присуствовали тркама Тимотског Кола Јахача. Послије подне повратили су се у Прахово, а одатле наставили пут за Румунску. Краљевски пар задржаће се цијелу недељу дана у Румунској, онда се враћа у Београд и иде на љетовање на Блед.

Преговори са Италијом који се воде у Риму овдје се просуђују оптимистички. Др. Шиљовић је изјавио новинарима, да Талијани показују обилну намјеру, да дође до споразума што се тиче „монархијума“ Талијани се још увијек држе чврсто свога предлога, док у осталим питањима показују извјесно попуштање.

Statistika narodnog просвједњавања.

Према подацима Министарства Просвјете у прошлој години било је највише основних школа и учитеља у Хрватској и Славонији, а највећи број мударака гјачица у Србији. По тим подацима било је у Хрватској и Славонији 1726 основних школа, 1827 учитеља, 1916 учитељца, 144.177 мушке и 113.032 женске дјече; у Србији 1477 школа, 1799 учитеља, 1377 учитељца, 151.129 мушке дјече и 54.127 женске. Војводина је имала 766 школа, 1356 учитеља, 1979 учитељца, 73.789 мушке и 70.307 женске дјече; у Словенској у 822 школе било је 1286 учитеља, 1696 учитељца, мушке дјече 80.160 а женске 86.392. Босна и Херцеговина имале су 508 основних школа, 523 учитеља, 538 учитељце; Далмација 450 школа, 359 учитеља и 464 учитељце, број мушке дјече у овим школама износио је 29.012, а женске 20.722. Црна Гора имала је 260 школа, 513 учитеља, 76 учитељца, 19.453 мушке и 4.850 женске дјече. Укупни број основних школа у нашој Краљевини износио је прошле године 6660 са 8741 учитељем и 7484 учитељце, а гјача је било 90.088 мушких и 387.981 женских.

Francuska pomoć Rumunjskoj.

У румунској комори расправљав се закони предлог о предујму од 100 милиона франка, који би француска влада у име зајма дала Румунској. Министар финансија је у свом говору нагласио, како Француска хоће дати Румунској могућности, да наоружа војску, осигура своју независност и интактност државних граница. Комунистички посланици Бертон и Мориси су критиковали овај закони предлог, јер је коначни циљ овом кредиту уништење текovina француске револуције. Закони предлог, поднет на гласање, примљен је са 420 против 115 гласова.

Porast dinara.

Danas se najviše govori o porastu našega dinara. To je razgovor i meglu političarima i meglu privrednicima. Svak se pita, da li je ovaj porast trajan i gdje će se dinar zaustaviti. Već pola godine dinar je bio prilično stabilan, a sad se naglo počeo dizati. Više uzroka ovome se pripisuje. Prvi je deflacija, koju sustavno provodi ministar Stojadinović, a onda što je naš život ojačao, pa je ponuda stranih deviza od strane izvoznika postala življa. I saobraćaj se poboljšao, nabavkom novih lokomotiva, pa je i to koristilo izvozu. I ako je par puta bilo pokušaja da se izazove pad dinara, to je svaki put Narodna Banka spriječila, I kiša, koja je pala obilato, porastu je dinara koristila. A onda i uređenje odnošaja s Bugarskom i Italijom, djeluje na dizanje dinara, jer se političke prilike naše zemlje povoljnije u inostranstvu prosugluju.

Novi blok država.

Zapažene su posete francuskih gjenerala u državama male antante. Sad se čine pripreme u Parizu za dolazak Kralja Aleksandra, predsednika Čehoslovačke republike i predsednika drugih država. Francuska radi na tome, da izvede jedan blok država, koje bi bile u bližem savezu sa njome. Za to dolaze u obzir posjete državnih predstavnika ne samo Male Antante nego i onih naroda, koji su predviđjeni, da će ući u ovaj blok.

Наши дописи.

Обровац, 2. јуна.

(Тежак злочин. — Наша болница.) Поћас се у селу Мушковцима догодио тежак злочин. Стојан Чавлин, тежак из Мушковца ранио је на смрт из пушке свог рођеног синовца Божу Чавлина, јер му овај није хтио дозволити да продаје заједничко благо о ком висе парница

за диобу. Рањеник, у врло тешком стању, дошлеп је у Обровац. Рана је захтевала неограничену хируршку интервенцију, а како у Обровцу за такову нема материјалне могућности а на шибенску се болницу ради даљине и недостојања превозних средстава није смјело ни помишљати, није остајало друго изаза него да родбина и комшилук упрти носила, у којима је лежао човек на смрти те да га преко планине, на леђима, путем непроходним и дугим 28 километра пренесе у Грачац, где постоји нека примордијална болница. Призор је био достојан Чермака!

Прије нег је дипломација из Белог Вароша „уредила“ јадрански спор, а њим уредила и нас, наши су тешки болесници вођњом од неколико сати могли да нађу лијека и њега у најбојој од свих покрајинских болница — Задарској; послје уређења наших смртници морају у носилима да се на раменима носе преко Велебита док стигну до најгоре болнице у држави — грачацке. Него вајкање не помаже: удесну погријешку сплитског великана не поправи нико, али би макар требало настојати да се ублаже бар најтеже међу њезиним посљедицама. У конкретном случају требало би да здравствени одсјек издијелује од надлежног министарства бар један санитетски аутомобил, који би морао да се држи у непрекидној спремности код шибенске болнице, готов да на прву пријаву тешког обољења или несреће долети на мјесто и одвезе страдалника у болницу.

Обољења у којима једна браа трахеотомија, или сечење слијепог criјева у 99 по сто случајева спасавају живот, код нас су у 99 по сто случајева смртоносна. А зашто да буде тако, кад тако не мора да буде? Зар су наши животи мање вриједни него животи грађана у крајевима, којима отачаствена дипломација није, као нашем, откинула главу од трупа?

Gostovanje Nar. Pozorišta iz Splita.

Pošto u Šibeniku nema zgodne dvorane otkako je državni dom pretvoren u školu, u kom bi moglo gostovati Narodno Pozorište zimi i za hladnijih dana, to je ono došlo sada, da na otvorenu priredi nekoliko večeri. U ponudjeljak, prvu večer gostovanja, davana je »Zmija djevojka« veoma duhovita komedija ruskoga pisca Viktora Riškova. Pisac je u svojoj komediji iznio tip današnjega društva, u prvom redu »savremenog« čovjeka, koga znadu zanijeti sukobljenja, da zaboravi na sve i na dužnosti i obzire. Kira Aleksandrovna, da postigne svu cilij, da se uda za Danju, zavela je i zaludila cijelu porodicu. G.gja Leskova u ulozi Kire bila je vrlo dobra, a g. Milovanović, kao njen najveći udvarač, bio je sjajan, te je često publiku nagonio na smijeh. G. Gec, ulogu boema odigrao je na opšte zadovoljstvo. I ostale uloge izvedene su dobro. Poslije svakog čina publika je burno aplaudirala.

Sinoć, drugu večer gostovanja, davana je druga komedija »Dupla punica«. Bisson, duhoviti francuski komediograf, pokušao je da karikateriše lice, koje je je najmanje simpatično u obitelji i o kom je mnogo toga napisano u svim literaturama svijeta, punicu. G.gja Rucović tu je ulogu odigrala veoma dobro. G.g. Milovanović i Gec i sinoć su bili na visini, pa su često izazivali smijeh kod publike. G.g. Marinović i Kolašinać te g.gje Milojević i Gradišćarjeva bile su takogjer dobre.

Uopšte igra obe večeri bila je veoma dobra, kao što je bio i dobar izbor komad. Samo je šteta, što je obe večeri bilo vrijeme veoma loše, a sinoć je za vrijeme prestave, srećom za kratko, i jače kišilo. To je bio i uzrok da posjet nije bio onakav kakav je bio prošle godine i kakav se očekivao.

Večeras se daje drama »Mladost«.

ФЕЛТОН

Др. Милан А. Јовановић-Батут.

Боже здравља.

„Ништа није тако скупо као боловање и никакав новац не носи толико, колико онај, што га утрошимо око унапређења свога здравља: — јер тиме унапређујемо своју радњу снагу.“

Паркес.

„О, благословено здравље! Ти више вриједниш него све алато; више него сва блага овога свијета. Ко тебе има, томе преостаје мало да жели; а ко је тако несрећан, да је у теби оскудан, оскудан је у свачему.“

Стерне.

Ако не знаш шта је здравље, рећи ће ти болесник. Тек кад га изгубиш, осјетиш шта ти је вриједило.

Питали богаташа: „Гдје ти благо?“ — „У гвазеном сандуку.“ — „А гдје је твоје?“ упитаће он сиромаша — „У мојим здравим рукама.“ — Међер је твоје и љепше и поузданије.

И истина је!... „Боље је бити здрав ратар, него болестан цар.“

Ако ико, бар ратар мора признати, да је здравље најпрече. Сваком раднику је то темељ, а тежаку понајприје. То му је најпоузданији иметак. Без њега му нема радне снаге и издржљивости, а без тога му опет нема напретка.

Слабу и болешљиву мучно је напредовати. Та нејачица и правду губи. Без снажних

мишица нема ти праве заштите ни одбране ни кући ни имању.

На невољи је сахрањен и инокосан. „Зло јунаку у братству нејаку, а још горе кад никога нема.“

„Што су стријеле у руци јакоме, то су синови млади“. Благо човјеку, који је њима напунио дом свој. Не ће се осрамотити, кад се стане разговарати са непријатељима на вратима (Псалм Давидов 127; 4; 5).

Па и отаџбина тражи једре и снажне мишице и издржљиве синове, а слабуњаци и мекушци слабо ће јој помоћи. Ко ће се одупријети најезди наших непријатеља, ако нам синови буду крхљави? Ко ће је бранити, а ко за њу гинути, ако буде мало оних, који су дорасли до мушке снаге — до „пушке и копља бојна“ — Биће као оно у прјесми:

„Дојчин био па се разболео;

Био Лука, па га боли рука.

Мујо умро, Бојчић оболео,

Сам Алија војевао не море.“

Али и да не мислиш даље него само на себе; да и не мораш својом снагом заштити, него да ти се баш од некуд изненада како богатство превали: — опет мораш признати, да ти је здравље најпрече. Можеш ли болестан уживати, све да је пола свијета твога? А ако не можеш, шта ти вриједи што га имаш? Баш онда си биједан и несрећан, јер ћеш поред толиког блага свега желити, свакоме лавидити.

„Болесник мало једе, али много троши“... А колико још изадању би, — и он и они око њега? Рачунај само како ти је, кад те болест свали, а толики послови стоје и чекају!

Па мораш и на то помишљати. Здравље се часом изгуби, а тешко и споро повраћа — нарочито код сељака. Варошанину је и боло-

вати лакше: — све му је при руци. А шта ћеш ти, јадо, ако те болест притисне? Колико тебе стаје и дангубе и трошка; и мукe и невоље, док дођеш до љекара; док набавиш лијек и друге потребе — све ако си и имаућан да можеш то поднијети? Па аато се ти тешко и накањујеш да љекара у помоћ зовеш, те га махом касно потражиш.

Али проста била по сто пута и смрт према другој несрећи, коју болест може кући донијети! Има ли веће невоље, него кад чекаш да иако болести остане глухо, нијемо, слепо, узето, кљасто, богаљство или наказно? Ко ће њега хранити и бранити, и шта му вриједи голи живот кад је мимо други свијет?

„Благо на благо, рђа на рђу...“ Ко полоша тјелесним здрављем, изгуби се и по људи и по нарави, па најпослије и по памети. Ако ништа друго, он се „проали“. Знаш како кажу: „У болесна човјека ни молитва здравља“

Пази дакле, на своје тијело и на своје здравље. Немој га подцењивати и у удоу трошити као што си махом до сада чинио. Јер ако и даље овако остане, не надај се добру. Нити ћеш сам напредовати, нити ћеш добар подмладак извести.

„Слаб подмладак, готов навадак...“ На крхљаво и болешљиво свака се болест лако наврзе. „Гдје је танко, ту се и кидна“, а „На ало просо мало се слане хоће...“ Опашће, пропаће.

Опашће и пропаће тим прије, што је на њега навалило читаво јато разних болестина, међу којима су најстрашније јетика (сушца) и вренга (сифилис). А кога и не стада, да га баш са лица земље сасвим нестане, али ће га полако тровати и подгризати, те од азраа и чила племена и своја учинити мрлутину и богаља.

Брани се; не дај се, роде мој!

Домаће вијести.

Spomenik borcima za slobodu. Srbija samo se sjeća mrtvih i pobusava im groblje. To je u spomen njenih mnogih sinova, koji su pali u borbi za slobodu i ujedinjenje. Na drugi dan Duhova učinjen je svečani pomen i podignut spomenik u Požarevcu svim sinovima ovoga mjesta, koji u ratovima 1912. do 1918. prinesoše svoju krv i svoje živote za narod i otadžbinu.

Kraljica i naše narodno vezivo. Ovih dana je Nj. Veličanstvu Kraljici Mariji pokazala g.gja Danica Hristić čipke, koje su izradile siromašne seljanke sa otoka Paga. Čipke su vještački izraglene, u originalnim dalmatinskim motivima, te su se neobično svidile Kraljici i ona ih je smjesta otkupila. Ovim je naša Kraljica pokazala koliko voli i cijeni naše narodno vezivo, a na taj je način pomogla i naše siromašne seljanke, kojima njihov krševiti otok ne može dati hljeba.

Naša pošta. Nekoliko puta bilo je u našem listu govora o našoj pošti. Bilo je tužbi i iz graganstva i iz raznih mjesta sjeverne i srednje Dalmacije. Ovaj put mi sami moramo se pozuti na neurednosti koje se dešavaju na našoj pošti. Pred nekoliko vremena poslije 24 sata povraća nam se list sa pošte, koji je bio opremljen za Zadar, tobože da nije propisano frankiran. Mislili smo da je pošta opet povisila, te smo se obratili na samog g. upravnika, koji nam je kazao da poštarina nije povišena i da list povratimo. Na taj način naši pretplatnici iz Zadra, dobili su list sa velikim zakašnjenjem. Ali to nije sve. Nedavno naš list, koji je bio adresiran za Benkovac, otišao je u Split i odatle natrag, nekidan pak sva pošta, koju smo opremili za Beograd i Zagreb otišla je najprvo u Obrovac, a otale Bog zna gdje je svršila. Češće se pak dešava, da se pošta za Vrliku predaje na parobrod, tako te najprije ide u Bakar, a onda se vraća natrag u Šibenik i tek tada se šalje u Vrliku. Kad smo prvi put bili upozoreni na ovo, držali smo, da je zabuna, ali kad se ovo dešava češće, nemožemo preći preko toga. Čini nam se da neki mračni tipovi na pošti ovo rade namjerno. Uporozujemo poštansko ravnateljstvo, da na ovu stvar pripazi malo više, jer ćemo u protivnom slučaju biti prisiljeni poduzeti druge korake.

Glavna godišnja skupština Prosvete održaće se prema pravilima u nedjelju u 11 s. prije podne u prostorijama srpske osnovne Kovačević-Bovanove škole.

Najtoplije molimo sve članove, da mnogobrojno prisustvuju ovoj skupštini, na kojoj se bira nova uprava i na kojoj se mora uvjeriti o napredku ovog plemenitog društva.

Suzbijanje malarije u Dalmaciji. Ministarstvo narodnog zdravlja je odobrilo predlog zdravstvenog odsjeka u Splitu, da se na teret budžeta istog ministarstva ali u sporazumu i pod upravom generalne inspekcije voda u Splitu, odnosno i pod nadzorom antimalaričnog instituta u Trogiru izvedu ove radnje oko asanacije, dotično suzbijanja malarije u Dalmaciji: uređenje Rigijane jezera, Trilunović jezera u Zvijerincu, vrela u Kaldrimi, bunara u Polači i Vrbi, bunara i vrela u Sedlarima i Vrbu, asaniranje Soline u Trogiru, u Trpnju i Kuštelima. U koliko se s ovim radnjama već dosada nije započelo, one će kroz najkraće vrijeme biti upućene.

Privrednici Šibeniku. Predsjednik društva za promet stranaca u Zagrebu, upravio je tajniku Udruženja trg., industr. i obrtnika za sjevernu Dalmaciju pismo, u kojem zahvaljuje u ime svih saputnika na dočeku privrednika iz Zagreba u Šibeniku. »Svi su nas svagdje lijepo primili, ali se je Šibenik u tome osobito istakao«. U pismu se obećava da će se nastojati

da se ovakvi izleti što češće prireguju i da u njima učestvuju stranci iz svih krajeva Evrope.

Otvor kupališta „Jadrice“. U nedjelju je bilo službeno otvoreno naše prekrasno kupalište »Jadrice«. Parobrod »Primorje« prevažalo je svijet, a naša Filharmonija je koncertirala. Kupalište je bilo prije i poslije podne kratko.

Državna pripomoć općinskim činovnicima u Dalmaciji za god. 1922—1923, koja je već doznačena i o kojoj je odlučeno i način podjele, još ne stizava t. j. neki su je činovnici — malen broj — primili, a drugi je, i to većina, još uvijek očekuju. Ne znamo, koji su tome razlozi, ali svakako nijedan ne može biti opravdan, a da bi zato opć. činovnici morali za tom pripomoći toliko uzdati, osobito u ovim teskim časovima opće oskudice i kad se zna, da je njihovo ekonomsko stanje većinom kod mnogih naših općina upravo žalostno. Uporozujemo na ovu vrlo neugodnu okolnost, da ne rečemo zanemarenost, one činbenike, koji su pozvani da ovakove nepravilnosti spriječe.

Godišnji ispiti privatista kod reformne realne gimnazije i velike gimnazije u Šibeniku počinju dana 15. o. mj. Prijava direkciji 14. o. mj.

Prijamni ispiti za I. razred za oba zava dana 30. juna u 10 sati, a upisivanje u 9 sati. Kod upisa treba prikazati: krštenicu, kojom će se dokazati da je učenic rođen najkasnije godine 1913; školsku svjedodžbu od najmanje četiri razreda osnovne škole i po propisu ispunjene domovnice. Upisnina i ispitna taksa za prvi razred kao i prošle godine.

Nov kalendar. Kongres pravoslavnih crkava donio je konačnu odluku o reformi Julijanskog (starog, pravoslavnog) kalendara.

Poslije dugih debata, u kojima je s početka prevladjivalo mišljenje da treba prosto primiti Grigorijanski (novi, rimski) kalendar, prihvaćen je predlog srpske delegacije po kojem pravosl. crkve dobijaju svoj novi kalendar, astronomski tačniji od Grigorijanskog, no tako regulisan da još 877 godina ide u korak sa Grigorijanskim. Tek godine 2800. nastupila bi razlika od jednog dana između oba kalendara ako se dotle ne bi postiglo konačno izjednačenje.

Redakcija svih odluka po kalendarskom pitanju povjerena je profesoru Milanoviću. One će biti podnesene na ratifikaciju pojedinim pravoslavnim crkvama. Promjena kalendara treba da se izvrši već ove godine, na taj način što će se u crkvi prvi oktobar brojati kao četrnasti.

Za književnike. Kolo srp. sestara raspisalo je konkurs za dvije originalne priče i tri pjesme za svoj almanah uz kalendar Vardar za 1924. godinu. Za prvu priču nagrada je 1200 dinara, a za drugu 1000 din. Za pjesme nagrada 400, 300 i 200 dinara. Rukopisi se imaju podnijeti najdalje do prvog jula o. g. Brankova ulica br. 11.

Povišenje telefonskih taksa. Od 1. juna povišene su telefonske takse u privatnom i službenom saobraćaju. Povišenje taksa iznosi u mjestima sa više od 500 abonenata 220 din.; u mjestima ispod 500 a više od 10 abonenata 100 din., a u mjestima ispod 10 abonenata od 240 na 300 dinara godišnje.

Ispiti privatista i upis. Pri kr. real. gimnaziji u Kninu držaće se ispiti privatista 22. i 23. juna. Prijave za ispit primaju se do 21. juna. Prijamni ispiti ljetnjeg roka za prvi razred držaće se 30. juna, a upisivanje novih gjaka 29. juna izjutra.

Upravnik Seizmološkog Zavoda u Beogradu profesor I. Mihailović zbog potresa koji su se javili u ovom kraju i koji se još javljaju s vremena na vrijeme, namjerava doći ovamo da na terenu ispita okolnosti pod kojima se potresi javljaju.

Umri u maju. U gradu je kroz prošli mjesec maj umrlo ukupno 36 osoba od kojih 7 muških, 8 ženskih i 21 djeteta.

Brzobjavne i telefonske vijesti.

Vladina deklaracija pred Skupštinom.

U ponedjeljak je počela debata u Narodnoj Skupštini o vladinoj deklaraciji. Prvi su uzeli riječ demokrati i na usta Rafajlovića otvorili žestoku vatru protiv vladine deklaracije, prebacujući joj manjkavost u pojedinim pitanjima. Vidi se da je demokratima do fraziranja a ne do rada. Oni optužuju vladu, što u deklaraciji nijesu na dugo i na široko objašnjena razna pitanja, već samo spomenuta. Obaraju se na vladu, što je tobože »ostavila otvorena vrata reviziji Ustava«. Spahinovac pak Kulenović napada vladu što stoji čvrsto na Vidovdanom Ustavu. Ko da ih razumije? Jedni okrivljuju vladu zbog popuštanja a drugi zbog ustrajnosti. Sreća je, što radikalnoj stranci stoje na čelu ljudi velikih sposobnosti pa znadu svoj put.

BEOGRAD, 6. Jučer na sjednici Skupštine govorio je prvi dem. Asić o prilikama u Južnoj Srbiji. Iza njega govorio je ministar dr. Sršić, osvrćući se na govor muslimana Kulenovića. Veli da danas muslimani propagiraju u narodu da je »Din u opasnosti«. Govoreći o njihovom Jugoslavstvu kaže: »Vi ste Jugoslaveni, da trgujete i sa Srbima i sa Hrvatima. To je Kallayev »bosanstvo« i riječ Jugoslavstvo nije nikad gore osramoćena nego kad ju je uzelo za cimer ovo društvo«. Zatim je uzео riječ Svetozar Pribičević, koji je samo frazirao.

Danas je nastavljena debata o vladinoj deklaraciji.

Zakon o ustrojstvu vojske.

BEOGRAD, 6. Jučer je u zakonodavnom odboru sa 17 proti 3 glasa primljen u načelu zakon o ustrojstvu vojske. Ministar je vojni iznio historijat opstanka ovog zakona, koji je izragien od svih naših najboljih vojnih stručnjaka. Klerikal Bedjanić govorio je protiv predloženog zakona. On je tražio da vojska bude pacifistički ureglena, da svi Slovenci služe u svom rodnom mjestu, da rok službe bude od 6 do 10 mjeseci i da se za vrijeme žetve podijeljava dopust. Usto se je protivio, da svećenici moraju služiti vojsku. Demokrata Edo Lukinić je rekao, da vojska mora biti izraz narodne snage. Vojnici se moraju upoznati sa svim krajevima naše otadžbine, pa se prema tome moraju i svuda da šalju. Isto je govorio i radikal Voja Janjić. Još se nekoliko govornika osvrnulo na pitanje generalnog štaba.

Činovnički zakon.

BEOGRAD, 6. U zakonodavnom je odboru započela rasprava o činovničkom zakonu. Radikali su htjeli da se zakon odmah pretrese u plenumu, ali je opozicija prodira svojim predlogom, naime, da se izabere sekcija, koja će taj zakon pretrresti.

Pitanje Rijeke.

BEOGRAD, 6. Pronose se glasovi, da su talijanski delegati u paritetnoj komisiji predložili našoj delegaciji, da se ukie suverenitet Rijeke i da se ona pripoji Italiji. U tom bi slučaju Italija odmah ispraznila Baroš i Deltu. S tim u vezi dovodi se i pitanje pripadnosti Zadra. Sa službene strane ove se vijesti ne potvrguju.

Radićevo ludovanje.

BEOGRAD, 6. Radić je iz Vinkovaca jučer stigao u selo Njemci i održao veliki zbor, konie je prisustvovalo preko 5 tisuća duša. U društvu Stjepana Radića nalazio se dr. Lorković i nekoliko uglednijih članova Hrvatske Zajednice. Radić je održao govor, u kojem je istakao nemogućnost sporazuma sa radikalima, na temelju vladine deklaracije. Neki tvrde, da je Radić obećao skoro ostvarenje Hrvatske republike. Svuda, kuda je Radić pri povratku do željezničke stanice prolazio, bili su podignuti veliki slavoluci sa natpisom: »Živita hrvatska republika«, »Živio Radić«. Poslije održanog zbora, Radić se sa svojim ljudima povratio u Zagreb.

BURZE.

ZÜRICH, 6. Zaključni kurs dinara na juče-rasnoj burzi notirao je 6.90.

Nosite Dalmatinski Radikal

kaučuk pete! **kaučuk potplate!**

Болје и јефтине од коже. **Elastično hođanje. Zaštita protiv vlage.**

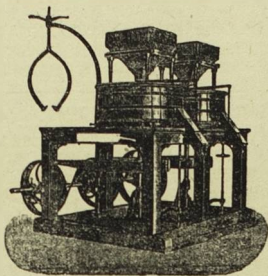

Širite i čitajte

„DALMATINSKI RADIKAL“.

Tehnički Ured OSKAR KRAUS

TRST Via S. Nicolò 4/II.

CIJENE U DINARIMA.
Informacije i obavještenja
besplatno.

Motori za lagje i jedrenjače na benzin i naftu najbolje njem. konstrukcije. Kompletne mašine za tvornice tjestenine i ulja.

ДРОГЕРИЈА М. ПЕЦЕЉ И ДРУГ

— ШИБЕНИК —

Складште дрога, хемикалија медицинских и техничких, толетних и хигијенских артикала, боја уљених и у праху, зинкине и све потребитне за маствове, кистова и четкарске робе.

Главно складште минералних вода. 11

БУРО ВОЈВОДИЋ - КНИН
ТРГОВИНА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА
НА ВЕЛИКО И МАЛО

Бројана: ВОЈВОДИЋ - Кавв.

8

Телефон број 3.

JOSIP JADRONJA
ŠIBENIK

Агенција овлашћена од Министарства за Социјалну Политику. - Отпремање путника у Америку са најбржим паробродима свијета.

— ODLAZAK IZ ŠIBENIKA SVAKIH 8 DANA —

PREVOZNA CIJENA:

Genova-Buenos Aires Tal. lira 700—

Šibenik-Buenos Aires L. šterl. 13:10

За све даљње упуте као и за возне карте обратите се

Агенцији Jadronja - Šibenik.

Jesam li poslao pretplatu?

MLADEN
CRVAK

кројач

ŠIBENIK

(Obala)

Veliki izbor
Engleskih
i Českih
stofova

Cene umerene.

Slavenska Banka d. d. Zagreb, filijala Šibenik

Dionička glavica Din. 50,000.000, a rezerve preko Din. 12,500.000. Uloži preko Din. 125,000.000.

FILIJALE: Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šabac, Velikovec, Vršac.

ISPOSTAVE: Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka i Jesenice.

AGENCIJE: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIJACIJE: Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split; Balkan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35; Bankhaus Milan Robert Alexander, Wien I. Augustinerstrasse 8.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije.

Uspješno se oglašuje u „Dalm. Radikalu“